

Prof. Jeffrey D. Sachs

Jeffrey D. Sachs Columbia Üniversitesi'nde Sürdürülebilir Kalkınma, Sağlık Politikaları ve Yönetimi Profesörü ve Yeryüzü Enstitüsü Direktörüdür. Ayrıca Birleşmiş Milletlerin Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı'nın da direktörüdür.

G20, kendini iyileştir!

İş liderleri salgını bastırmak için ya çok az katkıda bulundular ya da hiç katkıda bulunmadılar. Bu da Amerikan kültürünün bir parçası, hayattan önce para, toplumsal iyilikten önce kişisel zenginlik...

G20 finans bakanları, bu senenin grup başkanlığını üstlenen Suudi Arabistan liderliğinde bir araya geliyorlar. Ancak G20 ülkelerinin, kendilerinin inandığı gibi dünyayı yönettiklerini hayal etmek oldukça zor. Pek çoğu, mevcut Covid-19 krizi gölgesinde kendi ülkesini bile etkin şekilde yönetemiyor.

Dünyanın en büyük ekonomileri olarak G20 üye ülkelerinin, önümüzdeki toplantı için diğerlerinin önüne geçen bir sorumlulukları var: salgını kontrol altına almak için atılacak adımlarda karar kılmak. G20 ülkelerinden bazıları daha iyi durumda; geriden gelen ülkelerin ise virüsün yayılmasını engellemek için acil önlemler almaları gerekiyor. Tüm G20 ülkelerinin mevcut sağlık krizini aşabilmek adına küresel çapta önlemler almak için iş birliği yapmaları gerekiyor.

G20 ülkelerini şöyle bir incelediğimizde durumun ne kadar iç karartıcı olduğunu görüyoruz. Çoğu o kadar kötü yönetiliyor ki pandemiyi etkin şekilde kontrol altına bile alamadılar.

En başarısız ülke Brezilya

Verilere bakarsak 1 milyon nüfusa günlük 176 yeni vakayla G20'nin en başarısızı, kendisi de virüse yakalanmış olan pervasız halkçı Jair Bolsonaro tarafından yönetilen Brezilya. Hemen arkasından ise 1 milyon nüfusa günlük 137 yeni vakayla Bolsonaro'nun Kuzey'deki versiyonu Donald Trump tarafından yönetilen Amerika Birleşik Devletleri geliyor. 1 milyon nüfusa günlük 100'den fazla yeni vakası olan diğer iki G20 ülkesi ise Güney Afrika (129) ve Suudi Arabistan (112).

1 milyon nüfusa günlük 10-100 yeni vaka raporlayan ülkeler ise sırasıyla Rusya (47), Meksika (43), Türkiye (16), Hindistan (15), ve Birleşik Krallık (11). Meksika ve Hindistan başta olmak üzere bu ülkelerin hepsi, yayılımın artması açısından ciddi risk taşıyor.

Altı tane G20 ülkesi ise şu anda 1 milyon nüfus başına günlük 1-10 yeni vaka bildiriyor; bu rakamlar virüsün yakın zamanda bastırılabileceğini düşündürecek kadar düşük: Kanada (8), Fransa (8), Almanya (5), Endonezya (5), İtalya (4) ve Avustralya (3).

Sadece üç G20 ülkesi ise 1 milyon nüfus başına günlük 1 vakadan daha az vaka bildiriyor: Güney Kore (0.96), Japonya (0.9) ve Çin (0.01). Bu üç kuzey-

Kuzeydoğu Asya'daki Konfüçyüsçü kültür, sosyal iş birliğini ve maske takmak gibi toplum yararına olan kişisel davranışları ön plana çıkarıyor. Trump'ın gazına gelen Amerikan deli fişekleri ise maske kullanmayı reddetme özgürlüklerini kullanıyorlar.

doğu Asya ülkesi, virüsü bastırmak için gerekli olan siyasal liderlik, kamu sağlığı profesyonelliği ve sorumlu davranış (maske takmak, fiziksel mesafeyi korumak ve kişisel hijyeni artırmak) kombinasyonunu sağlamayı başardı.

Epidemi, sosyal bir olgudur ve sosyal bir tepki gerektirir. Güney Kore, Japonya ve Çin'in gözler önüne serdiği gibi virüs, sadece mantıklı bir yaklaşımla bastırılabilir, yani vaka sayıları neredeyse sıfıra indirilebilir. Virüse yakalanmış olanlar, henüz virüse yakalanmamış olanları korumalıdır.

Bulaşıcı oldukları iki haftalık süre içinde başkalarını korumanın ise dört yolu var: fiziksel mesafelerini korumak, maske kullanmak, evde kalmak ve başkalarından uzak durmak ve eğer evleri güvenli değilse halktan uzak durmak.

Herkesin dikkatli olması gerekiyor

Bu korumanın mükemmel olması gerekmez; aslında mükemmel de olamaz. Ancak ortalama olarak enfekte bir kişinin en fazla bir kişiyi enfekte ettiğinden emin olacak kadar iyi olmalıdır. Pandemi baskılanıncaya dek herkesin dikkatli olması gerekiyor. Bu da kalabalık yerlerde maske kullanmak, başkalarına karşı fiziksel mesafemizi korumak ve kendimizde ve yakınlarımızda herhangi bir semptom oluşması ihtimaline karşın gözlerimizi açık tutmak anlamına geliyor. Yetkililer, test alanları sağlamalı ve enfekte kişilerin evde ya da kamu tesislerinde izolasyonu için gerekli hizmetleri vermelidir. İşyeri yöneticileri, uzaktan çalışma veya tesiste güvenli fiziksel mesafe gibi gerekli önlemleri almalıdır.

G20 ülkeleri arasında felaketi yaşayanların çoğunluğu hızlı bir başlangıç yapmıştı. Ülkelerinin devasa ölüm rakamları karşısında bile ne halklarının acısını paylaştılar ne de etkili kamu sağlığı politikalarına geçiş yaptılar. G20'nin diğer erkek diktatörleri arasında da benzer bir sapkın davranış görülüyor. Buna karşın kadın liderlerin (Yeni Zelanda, Finlandiya, Danimarka ve diğerleri) salgın performansı erkeklerin çok üstünde. Ne yazık ki G20'de bu güçlü kadınlardan sadece bir tane var: Almanya Şansölyesi Angela Merkel.

Trump ise apayrı bir konu çünkü kendisi dünyanın en büyük askeri gücünü yönetiyor. Bir Amerikan başkanının sosyopatlığı, Brezilya başkanınınkinin aksine tüm dünya için bir trajedi anlamına geliyor (Gerçi Bolsonaro'nun sosyopatlığı da Amazon Ormanları'ndaki maskaralığı ve ormanların kasıtlı tahribatını teşvik eden çevre karşıtı bir ajanda ile tüm dünyayı etkiliyor). Trump'ın pandemi savaşının ortasında verdiği ABD'yi Dünya Sağlık Örgütü'nden çıkarma kararının neredeyse anlık olarak küresel yankıları oldu. Aynısı, kendi ülkesini kurtarmak ve pandemiyle savaşmaları için dünyanın geri kalanına yardım etmek yerine Çin'le yeni bir soğuk savaş başlatma çabaları için de geçerli.

Bu kapsamda bakıldığında Çin'in kesinlikle masaya koyacak çok daha fazla şeyi var. Aniden gelişen bir pandemiyi bastırmak için (Wuhan'daki ilk salgından sonra) dünyadaki en sert önlemleri aldı ve ilk aşıyı üretmeye çok yaklaşmış olması muhtemel.

Ancak toplumsal sonuçlar, sadece siyasi liderliğin bir sonucu değil. Kültürel ve sosyal sorumluluğa da bağlı. Kuzeydoğu Asya'daki Konfüçyüsçü kültür, sosyal iş birliğini ve maske takmak gibi toplum yararına olan kişisel davranışları ön plana çıkartıyor. Trump'ın gazına gelen Amerikan deli fişekleri ise maske kullanmayı reddetme (yani başka Amerikalıları enfekte etme) özgürlüklerini kullanıyorlar. Kuzeydoğu Asya'da böyle bir iddiayı çok zor duyarsınız.

İş liderleri destek vermedi

Söz edilmesi gereken bir diğer başarısızlık ise Amerikan iş liderlerinin, pandemiyi kontrol altına alma yönünde alamadıkları önlemler oldu. Amerika'nın önde gelen girişimcilerinden Elon Musk, mühendislik zekasını virüsü kontrol altına almak için kullanmak yerine ekonominin (ve kendi işletmesinin) yeniden açılmasını talep etti. Diğer önemli iş liderleri ise salgını bastırmak için ya çok az katkıda bulundular ya da hiç katkıda bulunmadılar. Bu da Amerikan kültürünün bir parçası: hayattan önce para, toplumsal iyilikten önce kişisel zenginlik.

G20 finans bakanları hiç şüphesiz ki paradan konuşacak, bütçeler, uyarıcılar, para politikaları ve bunu da yapmaları gerekiyor, ancak öncelikle virüsü nasıl durduracaklarını tartışmaları gerekiyor. Pandemiyi durdurmadan ekonomiyi kurtarmanın hiçbir yolu yok. Bugünün en önemli ekonomi politikası, etkili kamu sağlığı önlemleri almak.

Telif hakkı: Project Syndicate, 2020. **www.project-syndicate.org**